

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 16 stycznia 1973 r.

w sprawie przyznawania i wypłaty odszkodowań przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową.

Na podstawie art. 14 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 53, poz. 342) zarządza się, co następuje:

§ 1. Jednorazowe odszkodowanie pieniężne przewidziane w ustawie z dnia 16 grudnia 1972 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 53, poz. 342), zwanej dalej „ustawą”, przysługuje:

- 1) żołnierzom zawodowym,
- 2) żołnierzom niezawodowym, a mianowicie:
 - a) szeregowcom i podoficerom odbywającym zasadniczą służbę wojskową,
 - b) szeregowcom i podoficerom odbywającym zajęcia szkoleniowe, przeszkolenie na obozie lub inną służbę w ramach wojskowego szkolenia poborowych,
 - c) szeregowcom i podoficerom odbywającym przeszkolenie wojskowe w jednostkach wojskowych w ramach wojskowego szkolenia studentów,
 - d) szeregowcom, podoficerom, chorążym i oficerom odbywającym ćwiczenia wojskowe,
 - e) podoficerom, chorążym i oficerom odbywającym okresową służbę wojskową,
 - f) szeregowcom i podoficerom pełniącym służbę wojskową w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych,
- 3) małoletnim kandydatom na żołnierzy zawodowych,
- 4) osobom powołanym do odbycia czynnej służby wojskowej oraz zwolnionym z tej służby, które uległy wypadkowi w bezpośredniej drodze z miejsca zamieszkania do jednostki wojskowej lub z powrotem do miejsca zamieszkania,
- 5) studentom szkół wyższych odbywającym wojskowe szkolenie w ramach studium wojskowego, którzy ulegli wypadkowi pozostającemu w związku z odbywaniem przez nich tego szkolenia,

6) członkom rodzin żołnierzy oraz osób wymienionych w pkt 3—5, określonym w art. 6 ustawy.

§ 2. Przez określenie „żołnierz” rozumie się w dalszym ciągu również osoby wymienione w § 1 pkt 3—5, a przez określenie „służba wojskowa” — również naukę małoletnich kandydatów na żołnierzy zawodowych i zajęcia wojskowe prowadzone w ramach studium wojskowego.

§ 3. 1. Organami właściwymi do ustalania prawa do odszkodowania i jego wysokości są:

- 1) dowódca jednostki wojskowej — w stosunku do żołnierzy, którzy pełnią nadal czynną służbę wojskową,
- 2) kierownik innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Obrony Narodowej — w stosunku do żołnierzy pełniących służbę w tej jednostce,
- 3) wojewódzki sztab wojskowy (Sztab Wojskowy m.st. Warszawy) — w stosunku do żołnierzy, którzy zostali zwolnieni z czynnej służby wojskowej, oraz w stosunku do członków rodzin żołnierzy zmarłych, jak również w stosunku do osób wymienionych w § 1 pkt 3—5 oraz członków ich rodzin.

2. Właściwym do ustalenia prawa do odszkodowania jest dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz pełnił służbę w dniu ustalenia uszczerbku na zdrowiu. Jeżeli żołnierz pełni służbę poza wojskiem, właściwy jest dowódca jednostki wojskowej, na której zaopatrzeniu ten żołnierz pozostaje.

3. Właściwość wojewódzkiego sztabu wojskowego ustala się według miejsca zamieszkania żołnierza zwolnionego ze służby wojskowej lub według miejsca zamieszkania członków rodziny żołnierza.

4. Jeżeli po żołnierzu pozostali członkowie rodziny uprawnieni do odszkodowania, którzy mają miejsce zamieszkania na terenie działania dwóch lub więcej wojewódzkich sztabów wojskowych, właściwy do wydania jednej łącznej decyzji w sprawie odszkodowania obejmującej wszystkich członków rodziny jest ten sztab, na którego terenie działania ma miejsce zamieszkania małżonek żoł-

nierza, a w razie jego braku — najstarsze dziecko żołnierza uprawnione do odszkodowania.

5. Organami właściwymi do ustalania prawa do odszkodowania i jego wysokości w stosunku do żołnierzy, którzy pełnią lub pełnili służbę w jednostkach podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz w stosunku do członków rodzin tych żołnierzy są:

- 1) dowódcy jednostek Wojsk Ochrony Pogranicza i Dowódca Nadwiślańskiej Jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych — w stosunku do żołnierzy, którzy pełnią lub pełnili służbę w tych jednostkach oraz w stosunku do członków rodzin tych żołnierzy,
- 2) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Finansów) — w stosunku do żołnierzy, którzy pełnią lub pełnili służbę poza jednostkami wymienionymi w pkt 1, oraz w stosunku do członków ich rodzin.

6. Organy określone w ust. 1 i 5 są organami I instancji.

§ 4. 1. Organ I instancji wszczyna postępowanie w sprawie ustalenia prawa do odszkodowania:

z urzędu w razie:

- a) śmierci żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową lub
 - b) stwierdzenia w orzeczeniu wojskowej komisji lekarskiej uszczerbku na zdrowiu żołnierza pełniącego czynną służbę,
- 2) na wniosek żołnierza, jeżeli:
- a) uszczerbek na zdrowiu wystąpił po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej,
 - b) ulegną pogorszeniu następstwa wypadku lub choroby,
- 3) na wniosek członka rodziny żołnierza — w razie śmierci żołnierza po zwolnieniu go z czynnej służby wojskowej.

2. Jeżeli wniosek żołnierza lub członka jego rodziny o przyznanie odszkodowania wpłynię do niewłaściwego organu, organ ten jest obowiązany przesłać ten wniosek niezwłocznie do właściwego organu I instancji.

§ 5. 1. W razie śmierci żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową wskutek wypadku lub choroby, dowódca jednostki wojskowej lub kierownik innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Obrony Narodowej jest obowiązany w ciągu 7 dni zawiadomić o tym właściwy wojewódzki sztab wojskowy i przesłać mu niezwłocznie:

- 1) jeden egzemplarz ostatecznego protokołu powypadkowego, jeżeli śmierć żołnierza nastąpiła wskutek wypadku,
- 2) zaświadczenie stwierdzające wysokość uposażenia żołnierza.

2. Dowódca jednostki wojskowej zwraca się również do właściwej wojskowej komisji lekarskiej o ustalenie, czy śmierć żołnierza pozostaje w związku ze służbą wojskową wskutek wypadku albo wskutek choroby określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ustawy, wskazując wojewódzki sztab wojskowy, do którego należy przesłać orzeczenie.

3. W zawiadomieniu o śmierci żołnierza należy także podać informacje o jego stanie rodzinnym, z wykazaniem imion, nazwisk, dat urodzenia oraz miejsc zamieszkania małżonka i członków rodziny, którzy pozostawali na utrzymaniu żołnierza, jak również wskazać wojskową komisję lekarską właściwą do ustalenia, czy śmierć żołnierza pozostaje w związku ze służbą wojskową wskutek choroby.

4. W razie śmierci wskutek wypadku osoby powołanej do czynnej służby wojskowej lub zwolnionej z tej służby, obowiązek zawiadomienia właściwego wojewódzkiego sztabu wojskowego o śmierci tej osoby i przesłania mu protokołu powypadkowego spoczywa na powiatowym (miejskim, dzielnicowym) sztabie wojskowym właściwym dla miejsca wypadku, a w razie śmierci studenta odbywającego wojskowe szkolenie w ramach studium wojskowego szkoły wyższej — na kierowniku studium wojskowego.

§ 6. Wojskowe komisje lekarskie przesyłają właściwym organom I instancji ostateczne orzeczenia ustalające:

- 1) stopień uszczerbku żołnierza na zdrowiu wskutek wypadku lub choroby,
- 2) związek śmierci żołnierza ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby.

§ 7. 1. Organ I instancji niezwłocznie po otrzymaniu dokumentów, o których mowa w § 5 i 6, wszczyna postępowanie mające na celu zebranie dowodów i dokonanie ustaleń niezbędnych do stwierdzenia uprawnień żołnierza lub członków jego rodziny do odszkodowania.

2. W razie złożenia wniosku o ustalenie prawa do odszkodowania przez żołnierza, który nie był badany przez wojskową komisję lekarską, kieruje się tego żołnierza do właściwej wojskowej komisji lekarskiej w celu wydania orzeczenia.

3. W razie złożenia wniosku o ustalenie prawa do odszkodowania przez członka rodziny żołnierza zmarłego po zwolnieniu ze służby, organ I instancji jest obowiązany ustalić, czy oprócz tej osoby nie ma innych członków rodziny zmarłego uprawnionych do odszkodowania, a ponadto zwrócić się do właściwej wojskowej komisji lekarskiej, a jeżeli żołnierz niezawodowy zmarł poza wojskowym zakładem leczniczym po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej — do właściwej komisji do spraw inwalidztwa i zatrudnienia o ustalenie, czy śmierć żołnierza pozostaje w związku ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby.

§ 8. 1. Prawo do odszkodowania należnego żołnierzo-
wi oraz wysokość tego odszkodowania ustala się na podstawie:

- 1) protokołu powypadkowego albo orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej stwierdzającego, że choroba żołnierza jest chorobą, z której tytułu przysługują świadczenia przewidziane w ustawie,
- 2) orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej ustalającego procentowy stopień uszczerbku żołnierza na zdrowiu wskutek wypadku lub choroby,
- 3) zaświadczeń stwierdzających wysokość uposażenia lub wynagrodzenia.

2. Jeżeli za podstawę ustalenia wysokości odszkodowania dla żołnierza przyjmuje się uposażenie należne mu stosownie do przepisów ustawy o uposażeniu żołnierzy, kwotę tego uposażenia oblicza się według stawek obowiązujących w miesiącu, w którym uległ wypadkowi albo w którym został ustalony uszczerbek na zdrowiu wskutek choroby. W razie ustalenia tego uszczerbku po zwolnieniu ze służby kwotę uposażenia oblicza się według stawek obowiązujących w dniu zwolnienia.

§ 9. 1. Prawo do odszkodowania należnego małżonkowi zmarłego żołnierza ustala się na podstawie:

- 1) protokołu powypadkowego,
- 2) orzeczenia wojskowej komisji lekarskiej stwierdzającego związek śmierci żołnierza ze służbą wojskową

wskutek wypadku lub choroby, z których tytułu przysługują świadczenia przewidziane w ustawie albo orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia ustalającego związek śmierci żołnierza niezawodowego ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby w przypadku określonym w § 7 ust. 3,

- 3) wyciągu z aktu małżeństwa,
- 4) oświadczenia małżonka o pozostawaniu we wspólności małżeńskiej z żołnierzem w dniu jego śmierci.

2. Prawo do odszkodowania należnego pozostałym członkom rodziny żołnierza ustala się na podstawie dokumentów wymienionych w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz zaświadczenia właściwego organu rentowego stwierdzającego spełnianie przez te osoby warunków do uzyskania renty rodzinnej po zmarłym żołnierzu.

§ 10. 1. Prawo do odszkodowania za szkody poniesione wskutek utraty, zniszczenia lub uszkodzenia w związku z wypadkiem przedmiotów osobistego użytku i wysokość tego odszkodowania ustala się na podstawie:

- 1) protokołu powypadkowego,
- 2) innych dowodów zebranych przez organy wojskowe lub przedstawionych przez osobę uprawnioną do odszkodowania.

2. Wysokość odszkodowania ustala się opierając się na cenie zakupu albo aktualnej cenie detalicznej przedmiotu z uwzględnieniem stopnia jego zużycia.

§ 11. 1. Decyzję w sprawie odszkodowania organ I instancji wydaje najpóźniej w ciągu 7 dni po zebraniu wszystkich niezbędnych dokumentów.

2. W decyzji należy powołać przepisy prawne, na których jest ona oparta, a ponadto:

- 1) w decyzji o przyznaniu odszkodowania należy określić:
 - a) wysokość jednorazowego odszkodowania pieniężnego i sposób jego obliczenia,
 - b) wysokość odszkodowania przysługującego każdemu z uprawnionych członków rodziny zmarłego żołnierza, jeżeli uprawnionymi do odszkodowania są co najmniej dwie osoby,
 - c) wysokość odszkodowania przyznanego za szkody poniesione wskutek utraty, zniszczenia lub uszkodzenia w związku z wypadkiem przedmiotów osobistego użytku, jeżeli odszkodowanie takie jest równocześnie przyznawane,
- 2) w decyzji o odmowie przyznania odszkodowania należy podać przyczyny odmowy,
- 3) w każdej decyzji należy zamieścić pouczenie o prawie wniesienia odwołania, ze wskazaniem terminu do wniesienia i organu właściwego do rozpatrzenia odwołania.

3. Przed wydaniem decyzji organ I instancji obowiązany jest zasięgnąć opinii właściwej komórki prawnej.

§ 12. 1. Decyzję doręcza się za potwierdzeniem odbioru osobom, których ona dotyczy.

2. Równocześnie z wydaniem decyzji o przyznaniu odszkodowania dokonuje się wypłaty tego odszkodowania.

3. Odszkodowanie przysługujące osobom małoletnim wypłaca się do rąk opiekunów.

§ 13. 1. Od decyzji organu I instancji przysługuje osobom, których ona dotyczy odwołanie w terminie 30 dni do:

- 1) dowódcy okręgu wojskowego, dowódcy określonego rodzaju sił zbrojnych albo szefa organu zaopatrzenia instytucji centralnych Ministerstwa Obrony Narodowej — w razie wydania decyzji przez dowódcę jednostki wojskowej lub przez kierownika innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Obrony Narodowej,
- 2) dowódcy okręgu wojskowego — w razie wydania decyzji przez szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego,
- 3) Komisji Odwoławczej do Spraw Odszkodowań Ministerstwa Spraw Wewnętrznych — w razie wydania decyzji w stosunku do żołnierza pełniącego służbę w jednostce podległej Ministrowi Spraw Wewnętrznych lub do członka rodziny takiego żołnierza.

2. Jeżeli dowódca lub szef, o których mowa w ust. 1 pkt 1, wydał decyzję jako organ I instancji, odwołanie przysługuje do Ministerstwa Obrony Narodowej (Departament Finansów).

3. Organy określone w ust. 1 i 2 są organami II instancji.

4. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem organu I instancji.

5. Komisję, o której mowa w ust. 1 pkt 3, powołuje Minister Spraw Wewnętrznych.

6. Jeżeli żołnierz nie może wnieść odwołania w ustalonym terminie ze względu na stan zdrowia, termin ten liczy się od ustania przeszkody.

§ 14. 1. Organ I instancji po otrzymaniu odwołania przesyła je wraz z aktami sprawy organowi II instancji.

2. Organ II instancji po rozpatrzeniu wniesionego odwołania najpóźniej w ciągu miesiąca od jego otrzymania wydaje decyzję, w której:

- 1) utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję albo
- 2) zmienia tę decyzję w całości lub w części.

3. Przepis § 11 ust. 3 stosuje się odpowiednio,

4. Decyzja wydana przez organ II instancji jest ostateczna w administracyjnym toku instancji. Decyzja ta powinna zawierać pouczenie o prawie wniesienia skargi do sądu ubezpieczeń społecznych, ze wskazaniem terminu do jej wniesienia i sądu właściwego do rozpatrzenia.

§ 15. 1. Jeżeli po zebraniu wszystkich niezbędnych dokumentów organ I instancji uzna, że zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające przyznanie jednorazowego odszkodowania pieniężnego w kwocie wyższej niż określona w art. 5 lub 6 ustawy albo przyznanie takiego odszkodowania członkom rodziny zmarłego żołnierza nie spełniającym wymaganych warunków lub innej osobie bliskiej, nie wydaje decyzji w tej sprawie, lecz przedstawia zebrane dokumenty wraz ze swoją opinią organowi II instancji.

2. Organ II instancji może w przypadku określonym w ust. 1:

- 1) wydać decyzję, w której przyzna jednorazowe odszkodowanie pieniężne:
 - a) żołnierzowi albo uprawnionemu członkowi rodziny żołnierza zmarłego — w kwocie wyższej niż określona w art. 5 lub 6 ustawy w granicach do 50%, a po uzyskaniu zgody Ministra Obrony Narodowej lub stosownie do właściwości Ministra Spraw Wewnętrznych — powyżej tej granicy,

- b) członkowi rodziny zmarłego żołnierza nie spełniającemu wymaganych warunków lub innej osobie bliskiej — w kwocie nie przekraczającej kwot ustalonych w art. 6 ustawy,
- 2) nie uwzględnić wniosku organu I instancji i zwrócić mu zebrane dokumenty w celu wydania decyzji w sprawie przyznania odszkodowania w wysokości określonej w ustawie lub wydania decyzji odmawiającej przyznania odszkodowania.
3. Uprawnienie określone w ust. 2 pkt 1 przysługuje organowi II instancji również w toku rozpatrywania odwołania wniesionego od decyzji wydanej przez organ I instancji.

§ 16. 1. Wnioski o odszkodowanie z tytułu wypadków zaistniałych przed dniem 1 stycznia 1973 r. podlegają rozpatrzeniu według przepisów dotychczasowych.

2. Nie rozpatrzone przed dniem 1 stycznia 1973 r. odwołania od decyzji organów określonych w przepisach do-

tychczasowych rozpatrują organy określone w § 13 ust. 1 pkt 2 i 3 niniejszego rozporządzenia.

§ 17. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 listopada 1963 r. w sprawie zasad i trybu przyznawania i wypłaty żołnierzom oraz członkom ich rodzin odszkodowań z tytułu wypadków (Dz. U. Nr 53, poz. 291),
- 2) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 kwietnia 1964 r. w sprawie zasad i trybu przyznawania i wypłaty żołnierzom wojsk wewnętrznych oraz członkom ich rodzin odszkodowań z tytułu wypadków (Dz. U. Nr 17, poz. 99).

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1973 r.

Minister Obrony Narodowej: w z. *J. Urbanowicz*